

למה יהיו מעשי יָדִיד לְחַנּוּם, שְׁהָרִי לֹא יוּכַל לְסַבֵּל אֶת דִּינָךְ? אָמַר לָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: הִנֵּה תִקְנָתִי תִשׁוּבָה טָרָם שֶׁבְרָאתִי אֶת הָעוֹלָם. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם בְּשֶׁעָה שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ וּבְרָא אֶת הָאָדָם, אָמַר לוֹ: עוֹלָם, עוֹלָם, אַתָּה וְחַקוּתֶיךָ לֹא יִתְקַיְמוּ אֲלֵא עַל הַתּוֹרָה.

וּכְשׁוּם כִּף בְּרָאתִי כִף אֶת הָאָדָם, כְּדִי שְׁיִתְעַסֵּק בָּהּ, וְאִם לֹא - הָרִינִי מִחֲזִירָךְ לְתַהוּ וּבַהוּ, וְהַפֵּל בְּשֶׁבִיל הָאָדָם קִנְיָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מ"ה) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עֲלֶיהָ בְּרָאתִי. וְהַתּוֹרָה עוֹמְדַת וּמְכַרְזָה לְפָנַי בְּנֵי אָדָם כְּדִי שְׁיִתְעַסְקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ, וְאִין מִי שְׁיִרְכִין אָזְנוֹ.

בֹּא רְאֵה, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, מְקַיֵּם הָעוֹלָם וּמְקַיֵּם כָּל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה עַל תְּקוּנָתוֹ כְּרָאוּי, וְאִין לָךְ כָּל אִיבָר וְאִיבָר בְּאָדָם שֶׁאִין כְּנֻגָדוֹ בְּרִיָּה בְּעוֹלָם. שְׁהָרִי כְּמוֹ שֶׁאָדָם נִחְלַק לְאִיבָרִים, וְכֻלָּם עוֹמְדִים דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת מְתַקְנִים אֵלָיו עַל אֵלָיו וְכֻלָּם גּוֹף אֶחָד - כִּף גַּם הָעוֹלָם, כָּל אוֹתָם בְּרִיּוֹת כָּלָם אִיבָרִים אִיבָרִים וְעוֹמְדִים אֵלָיו עַל אֵלָיו, וְכֹאֲשֶׁר כָּלָם מְתַקְנִים - הִנֵּה גּוֹף [אח"כ] מִמֶּשׁ.

וְהַכֵּף כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה. שְׁהָרִי כָּל הַתּוֹרָה אִיבָרִים וּפְרָקִים וְעוֹמְדִים אֵלָיו עַל אֵלָיו, וְכִשְׁכֹּלִם נִתְקַנְיָם - נַעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד. כִּיּוֹן שְׁדוּד הַסֵּתֶפֶל בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה, פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ.

בַּתּוֹרָה כָּל הַסּוּדוֹת עֲלִיוֹנִים חֲתוּמִים שְׁלֹא יוּכָלִים לְהַשִּׁיג. בַּתּוֹרָה כָּל אוֹתָם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁהַתְּגַלּוּ וְלֹא הַתְּגַלּוּ. בַּתּוֹרָה הֵם כָּל הַדְּבָרִים שֶׁלְמַעַלָּה וְלִמְטָה.

בְּרַ נְשׁ יִתְבַּרְי, וּלְבַתֵּר יִחֲטִי וְאַנְתָּ תִידוֹן לִיָּהּ, אֲמַאי יְהוֹן עוֹבְדֵי יָדִיד לְמַגְנָא, דְּהָא לֹא יִיכּוּל לְמַסְבֵּל דִּינָךְ. אָמַר לִיָּהּ קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, הָא אֲתִקְיִנַת תִּשׁוּבָה עַד לֹא בְרָאתִי עֲלֵמָא, אָמַר קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְעֵלְמָא בְּשֶׁעָתָא דְעֵבֵד לִיָּהּ וּבְרָא לְאָדָם, אָמַר לִיָּהּ, עֲלֵמָא עֲלֵמָא, אַנְתָּ וְנִימוּסָךְ לֹא קִיִּימִין אֲלֵא עַל אוֹרִיִּיתָא.

וּבְגִין כִּף בְּרָאתִי לִיָּהּ לְאָדָם כִּף, בְּגִין דִּיתְעַסֵּק בָּהּ. וְאִי לֹאו, הָא אֲנָא אֶהְדֵּר לָךְ לְתַהוּ וּבַהוּ וְכֻלָּא בְּגִינִיָּה דְאָדָם קִיִּימָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ה) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עֲלֶיהָ בְּרָאתִי. וְאוֹרִיִּיתָא קִיִּימָא וּמְכַרְזָא קְמִיָּהוּ דְבְּנֵי נְשָׁא, בְּגִין דִּיתְעַסְקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ וְלִית מָאן דִּירְכִין אוֹדִיָּהּ.

הָא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיִּיתָא אִיהוּ קִיִּים עֲלֵמָא, וְקִיִּים כָּל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא עַל תְּקוּנִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, וְלִית לָךְ כָּל שְׁיִיפָא וְשְׁיִיפָא דְקִיִּימָא בִּיָּה כְּבַר נְשׁ, דִּלָּא הָוִי לְקַבְּלִיָּה בְּרִיָּה בְּעֵלְמָא. דְּהָא כְּמָה דְבַר נְשׁ אִיהוּ מִתְפַּלֵּיג שְׁיִיפִין, וְכֻלְהוּ קִיִּימִין דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין מִתְתַּקְנִין אֵלִין עַל אֵלִין וְכֻלְהוּ חַד גּוּפָא, הָכִי נְמִי עֲלֵמָא, כָּל אִינוּן בְּרִיִּין כְּלָהוּ שְׁיִיפִין שְׁיִיפִין, וְקִיִּימִין אֵלִין עַל אֵלִין, וְכַד מִתְתַּקְנִין כְּלָהוּ, הָא (ח"ד) גּוּפָא מִמֶּשׁ.

וְכֻלָּא כְּגוּוֹנָא דְאוֹרִיִּיתָא, דְּהָא אוֹרִיִּיתָא כְּלָא שְׁיִיפִין וּפְרָקִין, וְקִיִּימִין אֵלִין עַל אֵלִין, וְכַד מִתְתַּקְנִין כְּלָהוּ, אֲתַעְבִּידוּ חַד גּוּפָא. כִּיּוֹן דְּאֲסֵתְפַל דוּד בְּעוֹבְדָא דָא, פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי כָּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ.

בְּאוֹרִיִּיתָא אִינוּן כָּל רִזִּין עֲלֵאִין חֲתִימִין דִּלָּא יְכָלִין לְאֲתַדְּבָקָא, בְּאוֹרִיִּיתָא כָּל אִינוּן מְלִין עֲלֵאִין, דְּאֲתַגְלִיִּין וְלֹא אֲתַגְלִיִּין.